

Editorial Sunuş: “Göç”

Tuba AKPOLAT*
Bengisu KOYUNCU**

MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi'nin bu sayısının odağının “Göç” olarak belirlenmesiyle, göçün neden olduğu ya da sağladığı durumları merkeze alan, farklı disiplinlerin bakış açılarıyla yazılmış yazıları okumak hem etnisite, cinsiyet ya da bireyler bağlamında göçün etkilerini mikro düzeyde anlamlandırabilmemize hem de uzun dönemde kentleşmede, kültürde ve politikadaki etkilerini makro düzeyde okuyabilmemize olanak sağladı. Bu açıdan dosyayı oluşturan makalelerin birikimli etkisinin, konuya ilişkin farklı farkındalık alanları açacağına inanıyoruz.

Küresel bir mesele olan zorunlu göçün, düzenli ve insani yürütülmesi adına kurulan örgütleri irdeleyen “Türkiye’de Göç Yönetişiminde Uluslararası Göç Örgütü’nün (IOM) Rolü ve Etkisi” ve “Uluslararası Kurtarma ve Yardım Komitesi’nin (IRRC) Raporuna Göre II. Dünya Savaşı’nın Sona Ermesinin Ardından Türkiye’deki Mültecilerin Durumu” makalelerinde söz konusu örgütlerin kendini nasıl konumlandığı ve çalıştığı meselelerine yer verilmiştir. Göç politikalarını insan hakları bağlamında tartışan “İnsan Hakları Bağlamında Göçün Güvenlikleştirilmesi” ile kimlik bağlamında tartışan “Kimlik ile Güvenlik İlişkisi Bağlamında “Öteki”nin Kavramsallaştırılması: Göçmenlik ve Avrupalılık” makaleleri göçün güvenlikleştirilmesine ilişkin bakış açısı ortaya koymuşlardır.

Göçün olası olumsuz etkilerinin yerel düzeyde ortadan kaldırılması amacını taşıyan göçmen meclislerini konu alan “Sosyal Uyumda Kültürlerarası Yaklaşımın Bir Yansıması Olarak Göçmen Meclisleri” başlıklı yazı ile göç, kültürlerarası yaklaşım çerçevesinde incelenmiştir. Bununla birlikte, göç-göçmen olgularını ideolojiler bağlamında ele alan “Avrupa’da Aşırı Sağ Partiler ve Göçmenlere Yaklaşımları; Seçilmiş Örnekler” yazısı bu olgulara ilişkin Avrupa çerçevesinde bir değerlendirme sunmuştur.

Hangi statü ile olursa olsun göç, göç eden bireyler için sosyal ve kültürel yalnızlığı beraberinde getirdiğinden üstesinden gelmesi zor süreçleri barındırmaktadır. Bununla birlikte yaşlılık, yerleşik toplumsal cinsiyet kabulleri ya da toplum içinde azınlık olmak gibi durumların, hâlihazırda kırılğan grupların oluşmasına neden olduğu söylenebilir. Dergi dosyamızda göç bağlamında bu durumların irdelendiği makalelerden “Türkiye’de Yalnız Yaşayan İngiliz ve Suriyeli Yaşlı Kadınların Pandemi Deneyimlerinin Karşılaştırılması”, yaşlı göçmenlerin pandemi deneyimlerine; “Suriye’nin ‘Öteki’ Sığınmacıları: Domların Yaşam Deneyimleri” yaşamı azınlık olarak deneyimleyen bir grubun göçmenlik deneyimlerine odaklanmaktadır.

Göçün uzun dönemli etkilerini konu alan “Türkiye’de Yaşayan 1989 Bulgaristan Göçmenlerinin Vatandaşlık Algısı” yazısı Bulgaristan’daki yaşantılarını hatırlayabilen göçmenlerin Türkiye’deki yaşanmışlıkları üzerinden vatandaşlık algısını ortaya koymayı amaçlarken; “Sınırdaki Karşılaşmalar: Göç Eden Bireylerin Ben ve Öteki Olma Durumlarına Dair Söylem Analizi” ile farklı millet mensubu göçmenlerin birbirlerine bakış açılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Covid 19 salgını sırasında ülkelerin göç politikaları ve sınır uygulamaları “COVID-19 Pandemi Sürecinde Biyopolitika: Avrupa’daki Göç Hareketleri ve Sınır Pratikleri” başlıklı makalede tartışılmıştır.

* Dr. Öğr. Üyesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, tuba.akpolat@msgsu.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, bengisu.koyuncu@msgsu.edu.tr

Günümüzde yoğun olarak yaşanan zorunlu göçün, göç eden bireyler üzerinde etkisi olduğu kadar ev sahibi ülke açısından da ekonomik, politik ve sosyo-kültürel etkileri olduğu aşikârdır. “Suriyeli Göçmenlere Yönelik Sosyal Mesafeyi Akademiden Okumak: Türkiye Örneği” başlıklı çalışmada ev sahibi ülke bireyleri olarak akademisyenlerin bakış açıları ele alınmıştır. “Türkiye’de Yaşayan Suriyeli Zorunlu Göçmenlere COVID-19 Pandemi Döneminde Türk Toplumunun Gösterdiği Din Temelli Dayanışmanın İncelenmesi” ise konuya din temelinde yaklaşarak ev sahibi ülke bireylerinin göçmenlere bakış açıları irdelenmiştir.

Kadın göçmenleri inceleyen alan araştırmalarını inceleyen “Mülteci Kadınlara Odaklanan Lisansüstü Tezler Genel Bakış: Bibliyografik Bir Analiz” başlıklı çalışmada konuya ilişkin araştırma eğilimi ortaya konmuştur.

Çeşitli şekillerde göç deneyimi yaşamış çocukların, eğitim süreçlerinde yaşadıkları sorunları belirleyebilmek hem öğrenci olarak göçmen çocukların uyum sürecinde hem de eğitim politikaları bağlamında atılacak adımların belirlenmesinde oldukça önemlidir. “Müzik Öğretmenlerinin Geçici Koruma Statüsündeki Öğrencilerin Müzik Eğitimine Yönelik Görüşleri”; “Suriyeli Öğrencilerin Okul Algısı: Süreçte Yaşananlar ve Değişim” ve “Türkiye’deki Suriyeli Öğrencilerin Türkçe ve Ana Dil Becerilerine İlişkin Algıları ve Gündelik Hayattaki Dil Tercihleri” araştırmaları, göçün eğitim üzerindeki etkisini farklı perspektiflerden ortaya koymaktadır. Benzer başka bir çalışma ise “Savaşa Maruz Kalanları Konu Edinen Resimli Kitapların Görsel Göstergibilimsel Yöntem Aracılığıyla Çözümlemesi: Dönme Dolap Örneği” resimli kitapların, hikâyelerin çocukların gelişiminde, çocuğun çevresini ve durumunu anlatması bakımından önemli araç olduğu vurgusuyla çocuğun bulunduğu durumu algılamasına verdiği destek araştırılmıştır.

Bununla birlikte “Görselin Duygusal Gücü: Göçmen, Mülteci ve Sığınmacıların Küresel Görsel Politikadaki Temsili Üzerine” başlıklı çalışmada, göçe dair çıktıların görseller üzerinden yansıtılmasının göçmen, mülteci ya da sığınmacılara bakış açısında ve politikalarda etkisi tartışılmıştır. Göç kavramını sosyal medya bakımından ele alan çalışma “Mülteci Olmayı Kim Hak Eder?: Ukraynalı Mültecilerin Sosyal Medyada Dayanışma Söyleminde Sanat ve Kültürün Araçsallaşması” ile aidiyet söylemi, “biz” ve “onlar” ayrımları üzerinden nasıl yürütüldüğü ve kullanıcıların çevrimiçi dayanışma paylaşımlarının sanat, sanatsal pratikler ve kültürel faaliyetler üzerinden kendilerini ifade etme biçimleri ortaya konulmuştur.

Aynı zamanda “İç Göç- İşgücü İlişkinin Panel Veri Yöntemiyle Analizi” Türkiye’deki iç-dış göç ilişkisini istatistiksel verilere dayalı olarak ortaya konulduğunda göç hareketlerinin mekân anlamında coğrafi yeniden dağılıma neden olması, yeni bir iş bölümü ve insan kaynağına ihtiyacının da belirli merkezlerde toplanmasına neden olduğu bulunmuştur.

“Geçmişten Günümüze Lüleburgaz Odaklı İskân Politikalarını Şekillendiren Göç Hareketliliğinin Kırsala ve Somut Olmayan Kültürel Mirasa Etkileri” başlıklı yazı ise göçün somut olmayan kültürel mirasa etkilerini kırsal üzerinden okunmasına olanak sağlamıştır.

Bireysel ve toplumsal çıktıları olan göç olgusu edebiyata da konu olmuş, tanıklık ve kurgu bağlamında birçok eser ortaya konmuştur. “Milan Kundera’nın *Bilmemek* ve Dubravka Ugrešić’in *Acı Bakanlık* Romanlarının Göçmenlikle İlişkili Travma, Yas ve Nostalji Süreçleri Bağlamında İncelenmesi” başlıklı yazılarda edebi eserler üzerinden göç-göçmen olgusu irdelenmiştir. Göçün önemli vurgularından biri de “Göç ve Dil” başlıklı yazı ile, göçmen çok dilliliği toplumdilbilim (*sociolinguistics*) araştırmalarına dayalı olarak Türkiye’deki göç profili ile İstanbul’da Çağdaş Dil Çeşitliliği adı altında incelenmiştir.

“Göç” teması ile yayımlanan sayımızda, farklı disiplinlerin bakış açısıyla konuya yaklaşarak, dergimize katkı sağlayan yazarlarımıza, değerlendiren hakemlerimize ve emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunarız.